

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Факультет харчових технологій
та управління якістю продукції АПК**

**ХІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВЧЕНИХ, АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

**«Наукові здобутки у вирішенні актуальних
проблем виробництва та переробки сировини,
стандартизації і безпеки продовольства»**

**присвячена 15-ти річчю факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК**

ЗБІРНИК ПРАЦЬ

**за підсумками
ХІІ Міжнародної науково-практичної
конференції вчених, аспірантів і студентів**

КИЇВ – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет біоресурсів
і природокористування України

Факультет харчових технологій
та управління якістю продукції АПК

**ХІІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ВЧЕНИХ, АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

«Наукові здобутки у вирішенні актуальних проблем
виробництва та переробки сировини,
стандартизації і безпеки продовольства»

присвячена 15-ти річчю факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК

ЗБІРНИК ПРАЦЬ

за підсумками
ХІІ Міжнародної науково-практичної
конференції вчених, аспірантів і студентів

КИЇВ – 2024

УДК 663.86.054.1

М.В. Дяченко, Н.І. Бризгалова, студенти бакалаврату

Р.М. Мукоїд, к.т.н., доцент

Національний університет харчових технологій, м. Київ

В.П. Василів, к.т.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ВПЛИВ ІЗОТОНІЧНИХ НАПОЇВ НА ОТРИМАННЯ БАЖАНИХ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ЕФЕКТІВ ШЛЯХОМ МОДИФІКАЦІЇ СПОСОБУ ЇХ ПРИГОТУВАННЯ

Ізотонічні напої належать до спортивних напоїв, що сприяють відновленню спортсменів шляхом швидкого поповнення водного балансу та електролітів, під час тренувань, для уникнення симптомів зневоднення і загальної втоми. Високоінтенсивні або тривалі навантаження, особливо в спекотному середовищі призводять до гіпонатріємії – стану організму, що супроводжується підвищенням температури тіла, нудотою, тахікардією, запамороченням, м'язовими спазмами та дисфункцією центральної нервової системи. Важливість профілактики і правильного відновлення – це основні фактори, що зумовлюють склад ізотонічного напою. Не існує міжнародного стандарту, що включає вимоги до рецептури або електролітного складу розчину, проте Європейське агентство з безпеки харчових продуктів (EFSA) та стандарти харчових продуктів Австралії та Нової Зеландії, пропонують рекомендації в цьому напрямку [1,2].

Класичні ізотонічні напої складаються з води, з додаванням мінералів, головним з яких є саме натрій, смакової частини і вуглеводів, які зазвичай знаходяться у формі простих цукрів, що підтримують концентрацію глюкози в крові, при навантаженнях на достатньому рівні. Останнім часом на полицях магазинів з'являється все більший асортимент з меншою кількістю вуглеводів і збільшеним складом мінералів і вітамінів, додавання яких значно розширює функціональні можливості напою [1,2].

Сучасні ізотонічні напої містять у складі 3-8% цукрів, що мають синергетичну дію з натрієм, покращуючи його засвоєння. Який зі свого боку, затримує воду, завдяки підвищенню осмоляльності плазми, і прискорює відновлення балансу рідини в організмі, запобігаючи тим самим його зневодненню. Встановлена рекомендована концентрація натрію коливається в межах 460-1150 мг/дм³. До загальноприйнятих мінеральних складових ізотонічного напою відносяться іони калію, магнію і кальцію. Калій запобігає згортанню крові і відіграє роль у нормальному функціонуванні м'язів. Кальцій і магній – необхідні елементи для зміцнення кісток і функціонування нервової системи, магній необхідний для нормального тону судин і чутливості до інсуліну. Електроліти можуть бути додані у складі різних сполук, вибір яких залежить від різних

чинників, направлених на здешевлення готового продукту, або навпаки його здорожчання задля покращення сенсорних властивостей [1]. Важливим для цього типу напоїв є врахування осмоляльності, через прямий вплив показника на швидкість засвоєння складових напою. Рекомендований EFSA діапазон становить 270-330 mOsm/kg [3].

Важливу роль при визначенні сенсорної якості комерційних спортивних напоїв відіграють підкислювачі, які часто і стабілізують електроліти у системі, і ароматизатори з барвниками. Смак є важливим фактором, що впливає на споживання рідини, оскільки механізм відчуття спраги зазвичай недостатньо стимулює питну поведінку, доки не настане певний ступень зневоднення [1].

Висновок. У багатьох випадках зневоднення пов'язане зі зниженням фізичної продуктивності, тому необхідною є підтримка задовільного рівня гідратації і її достатньої швидкості. Крім того, під час інтенсивних фізичних навантажень важливим є забезпечення організму доступними вуглеводами для його нормальної функціональності. Вирішення цих завдань є головною метою вживання ізотонічних напоїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Yanelis R. D., Mario A. G. Isotonic sports drinks: formulation and physiological effects of their consumption. *QhaliKay Revista de Ciencias de la Salud*. 2022. Т. 6, № 2. URL: <https://doi.org/10.33936/qkracs.v6i2.4534>.
2. Contribution of Grape Juice to Develop New Isotonic Drinks With Antioxidant Capacity and Interesting Sensory Properties / Y. Bendaali та ін. *Frontiers in Nutrition*. 2022. Т. 9. URL: <https://doi.org/10.3389/fnut.2022.890640>
3. Scientific Opinion on the substantiation of health claims related to carbohydrate-electrolyte solutions and reduction in rated perceived exertion/effort during exercise (ID 460, 466, 467, 468), enhancement of water absorption during exercise (ID 314, 315,. *EFSA Journal*. 2011. Т. 9, № 6. С. 2211. URL: <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2011.2211>